

L'assalt en 'directe social': Crònica d'una revolució 'fake' i d'una capitulació a l'americana

La simplicitat és seductora. Però la realitat s'entesta.

L'**assalt al Capitoli**, l'apoteosi del *directe social*, serà considerat com un capítol terrífic de la història de la democràcia, la darrera figura, fins ara, de la nina russa dels malsons en què ens té empresonats la pandèmia. L'última conseqüència del que ja ens advertia **Laswell** a *Psicopatologia i política*, una meta volant del discurs basat en l'odi, la supremacia desfermada i la ignorància deliberada, el dubte corcant envers l'edifici institucional, migrat a banda i banda, la mentida i la mentida sobre la mentida, una altra peça indesitjable per a una col·lecció infame de nines russes.

Deia Lenin, a la seva *Teoria sobre la premsa*, que deixar una impremta en mans d'un burgès era com donar una arma al teu pitjor enemic. Això van pensar molts quan van observar, horroritzats, en aquest directe social –la nova transmutació dels *media events* de Dayan i Kats– com el president dels Estats Units, atiava per acció i per omissió l'assalt violent a un dels edificis que representa la sobirania del poble nord-americà. Una escenificació grollera i carnavalesca, un assaig estrofolari d'una *revolució fake* cent anys després de Lenin, de l'Amèrica blanca i fingidament agreujada –o no–, terroritzada per la

pèrdua d'uns privilegis d'origen quasi diví. Una Amèrica que reclama, amb drets i estètica genuïns, la seva versió del restabliment de l'equilibri, la justícia i la fatxenderia universals. I amb víctimes mortals, per fer-ho tot a l'estil de la profunditat i l'èpica nord-americana.

I, de sobte, Lenin, com qui s'aixeca del mausoleu per reclamar els drets d'autor, apareix a l'escena i el directe social s'estronca. I la revolució s'esllangueix. Els amos de les impremtes del present van decidir que ja n'hi havia prou d'aquella farsa. S'havia de desarmar Donald Trump. Primer, amb advertiments. Després, amb una competició per qui el suspenia més, qui l'humiliava més. Calia fer-lo fora, se sentia des de Kauai, la localització d'un futur *remake* distòpic de *The Social Network*. Al cap i a la fi, eren les seves armes, eren la seva propietat, eren ells qui decidien qui disparava i qui no. I Trump, el president dels Estats Units, n'havia violat les condicions d'ús, o les havia engrapades pel c... en terminologia trumpista.

Molts, i no només la hiperventilació tecno-optimista, van aplaudir en *directe social* la suspensió del president. Una lliçó del populisme d'extrema dreta, que fugia cap a nous horitzons, perseguit pels quatre o cinc genets –tots homes, tots blancs?– de l'apoteosi tecnològica, que li tallaven qualsevol via de fugida possible. L'hipotètic terror va justificar sense condicions la supremacia de les tecnològiques sobre el sobirà.

Però, per sort, la realitat no és tan senzilla. I cal resistir-se a acceptar alguns dels marcs interpretatius, per molt que parlem d'un sobirà menyspreable, el president més violent de la història en paraules de Noam Chomsky, que no és poca cosa tractant-se dels Estats Units d'Amèrica. La decisió de suspendre els comptes del president estatunidenc durant l'assalt al Capitoli ens obliga a enfrontar-nos al dilema, a la controvèrsia i a la reflexió. Per molt que es tracti de l'indesitjable.

Començaré per la qüestió que, com a investigador en els efectes dels mitjans, em toca de més a prop. Quin va ser l'impacte dels missatges de Trump en el comportament dels assaltants? Hauríem pogut establir una relació de causa-efecte entre allò que passava al *directe social* i el que passava al Capitoli? Malauradament, no tindriem, i no sé si tindrem mai, condicions que ens permetin resoldre aquest tipus de pregunta. Tanmateix, sabem que hem d'allunyar-nos del discurs que ho vol explicar tot a través de la influència dels mitjans, com si els factors estructurals, el context i la història no hi tinguessin res a veure. Els guiava Trump, o una cultura centenària basada en l'odi, la xenofòbia i l'assalt sistematitzat?

Calia, doncs, suspendre Trump si havia violat les condicions d'ús de les plataformes? Sí i no. Trump feia anys, potser des del principi –si Laswell fos viu, potser ens explicaria el perquè–, que disseminava odi, supremacia, racisme i fatxenderia. I, com ja s'ha dit en milions d'ocasions, les plataformes ho van saber aprofitar. Ara calia suspendre Trump per l'hipotètic efecte a curt termini? Calia convertir els consells executius en gabinets de

guerra que decideixen com respondre a un atac amb armament nuclear? Quins pecats havien de purgar?

El comunicat de Twitter produeix tanta perplexitat com ajuda a la clarividència: Trump ha de ser suspès per anunciar que no assistiria a l'acte d'inauguració del mandat de Biden. Una evidència més de la seva estratègia de descrèdit de la democràcia nord-americana que considera un frau.

Trump rebia el càstig de crims passats amb les plataformes de còmplices que ara expiaven els seus pecats.

I els efectes a llarg termini? Com afectarà la suspensió a Trump i a l'extrema dreta, que tendeixen amb tanta naturalitat a la victimització i al sentiment de greuge? Buscaran nous espais on disseminar el seu odi que, potser, serà més gran? Assistirem a la fractura definitiva del directe social, a una polarització que ja no només serà discursiva o afectiva, sinó també tecnològica?

Aquesta és només una part del dilema. L'altra té a veure no amb les raons, sinó amb el dret. Poden les grans corporacions tecnològiques privar del dret a expressar-se al president dels Estats Units d'Amèrica? Ara tots a córrer a dir que sí, que ha violat les condicions d'ús. Per haver dit que no assistiria a la inauguració! Però a qui podria sorprendre? Us havíeu imaginat Trump cedint (en) alguna cosa? D'acord, però és que són companyies privades i poden fer el que vulguin. I aquí ens hem d'aturar. Perquè aquest és el gran dilema, aquesta és la gran reflexió. Un món digital construït per al domini i l'hegemonia de grans corporacions privades que tenen el dret de, fins i tot amb raons qüestionables, prohibir l'ús de les seves plataformes a un representant de la voluntat popular, per més feixista que sigui. Ara ens agrada. O no. En el futur, ens pot horroritzar. Hem mitificat el progressisme tecnològic i l'hem convertit en l'abanderat dels valors

democràtics, com qui parla d'una nova revolució burgesa dirigida des de Silicon Valley. És, sens dubte, una capitulació a què ens sotmetem, voluntàriament, dia sí, dia també.

Molts hem sentit un *buit institucional*. L'absència d'una peça que, no sabem per què, trobem a faltar. Potser és la mateixa democràcia, la que sentim absent. O potser tot és més senzill, repetiran alguns. Pel dret i pel boc gros. *À la Lénine!* Mentrestant, les plataformes preparen una resposta per tapar aquesta absència de buit, conscients del malestar despertat entre una part de la població, però també entre molts líders i intel·lectuals a escala internacional. De moment, la mordassa sembla haver portat la calma. Esperem que no desfermi una nova tempesta.

La pandèmia altera els mecanismes del record, tot espera un final i un nou principi on reclamar judici, interpretació. El malson ho amara tot. I en aquest malson, un s'aterreix en veure's com l'advocat d'un diable terrible. Però malfieu-vos dels botxins i dels qui els acompanyen. Serien els protagonistes d'un últim gran llibre de Lasswell.

FREDERIC GUERRERO-SOLÉ

Professor i investigador del departament de Comunicació UPF